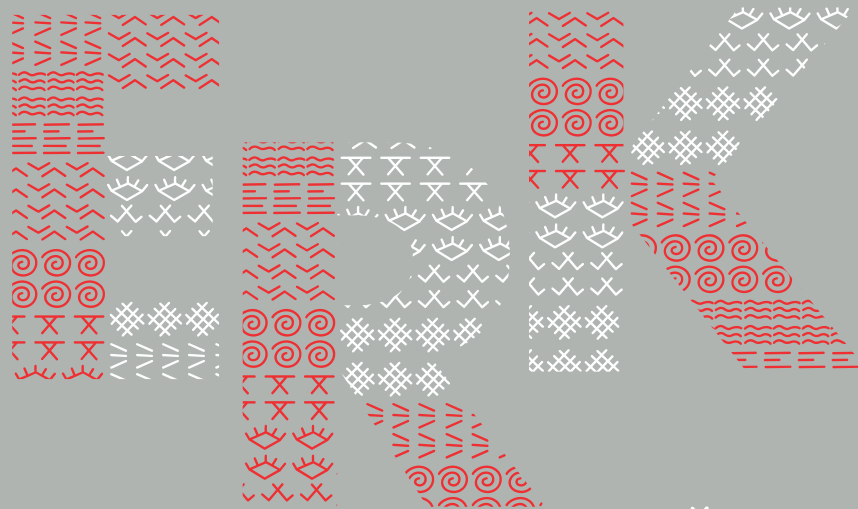

KOV kultuurijuhi roll täna ja homme: arenguprogramm, mis loob väärtust

Urve Gromov

ERK koolitusosakonna juhataja

10.04.2025

EESTI
RAHVAKULTUURI
KESKUS

Kultuur on elamise mõte

Kohalik kultuurikorraldus on otseselt seotud elanike elukvaliteedi ehk heaoluga; laulu-ja tantsupeo liikumise jätkusuutlikkusega, pärandi väärtustamise, traditsioonide kestmise ning erinevate kultuuriteenuste (s.h teater, muusika, kunst jms) kättesaadavusega.

Kultuurivaldkonna arengut linnades ja valdades mõjutavad väga erineva haridusliku tausta ja (töö)kogemusega otsustajad, juhtide hulgas on käimas põlvkondade vahetus.

Kultuurivaldkonna eest vastutav ametikoht

Haldusreform – enne ühinemist keskmiselt 0,3 ametikohta kultuuri peal, pärast ühinemist 0,9

Allikas: „Haldusreformi käigus toimunud kohaliku omavalitsuse ametiasutuste teenistuskohdade muutused“, Rahandusministeerium 2019

2021. a oli **49** kohalikus omavalitsuses tööl kultuurivaldkonna eest vastutav spetsialist või nõunik;

2025. a on omavalitsustes kultuurivaldkonna (või liidetud tegevused) eest vastutav spetsialist tööl **60** omavalitsuses (*ERK statistika 2025*)

KOV kultuuritöötaja kompetentsid

Täpsema koolitusvajaduse kultuurivaldkonnas tõi välja Rahandusministeeriumi tellitud uuring [Kohaliku omavalitsuse kompetentside põhise koolitusvajaduse hindamise metoodika ja analüüs](#)

(OÜ LevelLab OÜ Geomedia MTÜ Balti Uuringute Instituut 2021)

Uuringu tulemustest selgus, et olulisemad kultuurivaldkonna erialase koolitusvajaduse teemad on: võrgustikupõhine koostöö; valdkondlike uuringute läbiviimine; järelevalve korraldamine, valdkondlik õigusruum ning Eesti ja kohaliku kultuurielu tundmine.

Üldiste kompetentsidega seotud olulisemate teemadena toodi välja digioskused, andmetöötamine – ja analüüsi meetodid. Oodatakse ka mõjude hindamise, strateegilise ja muudatuste juhtimise ning teenusdisaini koolitusi.

KOV kultuurijuhtide arenguprogramm

Arenguprogrammi algatajateks on Eesti Rahvakultuuri Keskus, Kultuuriministeerium ja Eesti Linnade ja Valdade Liit.

Kultuuriministeeriumi huvi arenguprogrammi ellu kutsumisel oli ühendada jõud riigi strateegiliste eesmärkide saavutamiseks kultuurivaldkonnas – viia kokku riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste pingutused, tekitada rohkem koostööd ning kasutada ühiseid ressursse otstarbekamalt.

Arenguprogrammi eesmärk

Arenguprogrammi eesmärk: KOV konkurentsivõime tõstmiseks toetada KOV kultuurivaldkonna juhtimise ja koostöövõrgustike arengut.

Programmi käigus arendatakse oskusi ja teadmisi Eesti kultuuripoliitikast, sh selle kujundamine ja rakendamine, et toetada kultuuri mitmekesisust, planeerida asjakohaseid tegevusi ning luua kaasav kultuurikeskkond.

Läbiv joon koolitusel lähtub arenguülesandest, milleks on „Kultuuriteenuste arendamine kohalikul tasandil“

Sisu

Programm koosneb kuuest omavahel seostatud teemaplokist, kus lühiloengud vahelduvad seminari vormis toimuvate aruteludega erinevate praktikate näitel. Esindatud on nii riigi ametnike kui KOV praktikute seisukohad.

I Kultuuriministeeriumi roll kultuuripoliitika kujundamisel ja rakendamisel (etenduskunstid, film ja kinolevi, raamatukogud, muuseumid, arhitektuur ja ruumiloome, kino, noortele suunatud tegevused)

II KOV kultuurivaldkonna ülesanded, rollijaotus

III Kultuurivaldkonna juhtimine, s.h teenusedisaini tööriistade tundmaõppimine

IV Seotus teiste valdkondadega, s.h kultuur, loovus ja regionaalne areng

V Rahvakultuur

VI Kultuuride vaheline kommunikatsioon

Osalejad

Osalejad põhiliselt linna/valla kultuurinõunikud ja –spetsialistid, abivallavanemad

Esimene lend, 26 osalejat lõpetas 2023 mais.

Teine lend, 25 osalejat, 2024 jaanuaris

Kolmas lend (22 osalejat) lõpetab mais 2025.

Kokku on arenguprogrammis osalemas(osalenud) **51 omavalitsuse** esindajad (73 inimest)

Arenguülesande fookusteemad

Kultuuriasutuste ühtse juhtimise alla viimine

Kogukonna kaasamine, sidumine

Kogukonnakeskuste väljaarendamine

Uuring elanikkonna rahulolust kultuuriteenusega

Kultuuri osa KOV arengukavasse

Noortega seotud teemad

MTÜ-dele suunatud toetuste väljatöötamine ja rakendamine

Jätkutegevus

Arenguprogrammi jätkutegevuseks on õppekäik Põhjamaadesse kultuurikorralduse alaste praktikate tundmaõppimiseks ja koostöövõrkude arendamiseks.

2023 külastati Nurmijärvi valda Soomes ja Haderslevi valda Taanis, 2024 Södertälje valda Rootsis ja Ullensakeri valda Norras, kolmanda grupile kavandame õppekäiku Odense linna Taanis ja Torshavn valda Fääri saartel .

Õppevisiite on toetanud PMN Avaliku halduse mobiilsusprogramm.

Trükis „Kultuurikorralduse mustrid. Teejuht kohalikele omavalitsustele“

Programmi raames valmis 2023. aastal trükis „Kultuurikorralduse mustrid. Teejuht kohalikele omavalitsustele“. See on abiks nii volikogude, valla- ja linnavalitsuste kui kultuurikomisjonide liikmetele, kes annavad oma panuse omavalitsuse kultuuripoliitika kujundamisel ja suuna määramisel. Trükise väljaandmist toetasid Kultuuriministeerium ja Eesti Linnade ja Valdade Liit.

Tagasiside

„Tegemist oli väga praktilise, samas ka väga ülevaatliku koolitusega. Teemad oli hoolikalt valitud, lektorid oma ala asjatundjad“.

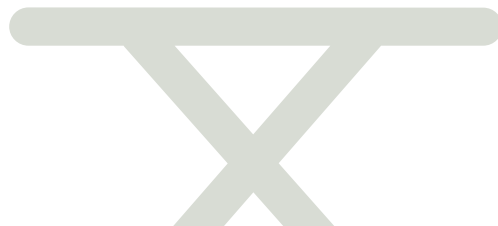
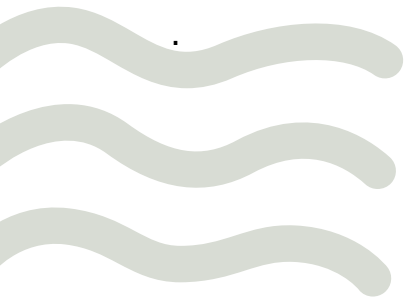
„Väga jäin rahule teemade valikuga. Mõned teemad olid tuttavamad ja mõned vähem. Palju õpitust on kohe rakendatav ning plaani võetav. Täna ka koduülesande püstituse eest! See aitas tõesti oma järgnevad sammud läbi mõelda ning tegevuste osas prioriteetidid seada“.

„Koolitajad olid väga hästi ette valmistunud. Oma ala parimad. Meeldis, et palju oli seostamist ja paralleele igapäevaeluga kohalikus omavalitsuses

Aasta 2024 omavalitsustegu

IX Omavalitsuspäeval Võrus valisid omavalitsuste esindajad Kohalike omavalitsuste kultuurijuhtide arenguprogrammi aasta 2024 omavalitsusteoks, mis on andnud suure panuse kultuurijuhtide professionaalsesse arengusse, aidates samal ajal säilitada piirkondlikku identiteeti ja kultuurilist eripära.

Mõju

Elanike rahuolu uuring 2024 toob välja, et oma kodukoha (või omavalitsuse) rahulolu indeks kultuursete vaba aja veetmise võimalustega (nt kontserdid, etendused, tantsimise, koorilaulu harrastamine jm huvitegevused) on 60,6 (tulemused teisendatud skaalale 0 – 100)

Topp 10 hulgas mh Muhu vald, Keila linn, Nõo vald, Pärnu linn.

Tulemuste parandajad Saarde vald, Kastre vald, Häädemeeste vald, Tori vald, Kambja vald.

Allikas: Minuomavalitsus

Kultuur on riigikaitse

Praeguses ebakindlas ja turbulentses maailmas on kultuur Eesti riigi jaoks esmavajadus, kultuur peab olema lähedal igale inimesele. Tugevad kogukonnad loovad aluse elanike turvalisusele ja kaitsetahtele.

See eeldab head valitsemist, asjatundlikku kultuurielu korraldust kõigil haldustasanditel.

Tänan!

